

ارتباط بین انگیزه پیشرفت و فرسودگی تحصیلی در دانشجویان پرستاری: یک مطالعه توصیفی - همبستگی

محمدجواد حسین‌آبادی^{۱*}، لیلا کثیرلو^۲، فرهاد اینانلو^۲

^۱ دانشجوی دکتری تخصصی، گروه پرستاری، دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی، تهران، ایران
^۲ دانشجوی کارشناسی پرستاری، کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی قزوین، قزوین، ایران
 * نویسنده مسئول: محمدجواد حسین‌آبادی فراهانی، دانشجوی دکتری تخصصی، گروه پرستاری، دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی، تهران، ایران. ایمیل: J.Hoseinabadi@gmail.com

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۳۹۶/۰۹/۱۴

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۶/۰۴/۱۲

چکیده

مقدمه: انگیزه پیشرفت نقش قابل توجهی در سازگاری دانشجویان با شرایط تحصیلی در دانشگاه دارند، یکی از این شرایط که عمدتاً توسط دانشجویان تجربه می‌شود فرسودگی تحصیلی است که حائز اهمیت می‌باشد. لذا این پژوهش با هدف تعیین ارتباط انگیزه پیشرفت با فرسودگی تحصیلی در دانشجویان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی قزوین در سال ۱۳۹۵ انجام گردید.

روش کار: در این مطالعه توصیفی- همبستگی، ۱۸۰ دانشجوی پرستاری در حال تحصیل در ترم های سوم تا هشتم مقطع کارشناسی دانشگاه علوم پزشکی قزوین به روش سرشماری مورد بررسی قرار گرفتند. جهت جمع آوری داده‌ها از فرم مشخصات فردی، پرسشنامه انگیزه پیشرفت هرمنس و پرسشنامه فرسودگی تحصیلی ماسلاخ استفاده گردید. داده‌ها در نهایت با استفاده از آزمون‌های آمار توصیفی شامل میانگین، درصد و انحراف معیار و آزمون‌های تحلیلی شامل آزمون تی مستقل و ضریب همبستگی پیرسون و با استفاده از نرم افزار SPSS 16 تجزیه و تحلیل شدند.

یافته‌ها: نتایج مطالعه حاضر نشان داد که ارتباط معکوس و معناداری بین انگیزه پیشرفت و فرسودگی تحصیلی وجود دارد ($r = -0/54, P < 0/001$). معدل تحصیلی دارای ارتباط مثبت و معناداری با انگیزه پیشرفت ($r = 0/47, P < 0/05$) و همچنین ارتباط منفی و معناداری با فرسودگی تحصیلی بود ($r = -0/3, P < 0/001$). دانشجویان علاقمند به حرفه پرستاری دارای سطح بالاتری از انگیزه پیشرفت بودند ($P < 0/05$).

نتیجه گیری: ورود افراد علاقمند به رشته پرستاری و برنامه ریزی مناسب آموزشی می‌تواند میزان فرسودگی تحصیلی دانشجویان را کمتر کرده و انگیزه پیشرفت آنان را ارتقاء دهد.

کلیدواژه‌ها: انگیزه پیشرفت، فرسودگی تحصیلی، دانشجویان پرستاری، آموزش پرستاری

تمامی حقوق نشر برای انجمن علمی پرستاری ایران محفوظ است.

مقدمه

انگیزه پیشرفت (Achievement motivation) یکی از مفاهیم بنیادی روانشناسی انگیزش است که تأثیر فراوان در پیشرفت و موفقیت تحصیلی دانشجویان دارد. سیف (۱۳۸۹) انگیزه پیشرفت را عاملی برای پیشی گرفتن بر دیگران، دستیابی به پیشرفت با توجه به ملاک‌های مشخص و تلاش جهت کسب موفقیت می‌داند (۱). انگیزه پیشرفت بیانگر میل و علاقه به انجام کاری بهتر و کارآمدتر از آنچه قبلاً انجام شده، می‌باشد (۲). مولوی (۱۳۸۷) انگیزه را عالی‌ترین شاهراه یادگیری عنوان می‌کند، بدین معنی که اگر یادگیرنده دارای انگیزه پیشرفت بالایی باشد، به درس به خوبی توجه می‌کند، تکالیف درسی را جدی می‌گیرد و علاوه بر آن سعی می‌کند اطلاعاتش بیش از آنچه در کلاس درس به او می‌آموزند، باشد. همچنین یادگیرندگانی که انگیزه بالاتری دارند، فعالیت‌های بیشتری را می‌پذیرند، تکالیف درسی بیشتری را انجام می‌دهند و در نتیجه موفقیت بیشتری را کسب می‌کنند (۳). سلیمانی فر و همکاران (۱۳۹۱) در پژوهش خود دریافتند که بین خودکارآمدی و انگیزه پیشرفت و سازگاری تحصیلی رابطه معنادار وجود دارد (۴). فقدان انگیزش باعث بدبینی، اضطراب و افسردگی و از طرفی منجر به افت عملکرد تحصیلی (۵) و از طرفی باعث فرسودگی

انگیزه پیشرفت (Achievement motivation) یکی از مفاهیم بنیادی روانشناسی انگیزش است که تأثیر فراوان در پیشرفت و موفقیت تحصیلی دانشجویان دارد. سیف (۱۳۸۹) انگیزه پیشرفت را عاملی برای پیشی گرفتن بر دیگران، دستیابی به پیشرفت با توجه به ملاک‌های مشخص و تلاش جهت کسب موفقیت می‌داند (۱). انگیزه پیشرفت بیانگر میل و علاقه به انجام کاری بهتر و کارآمدتر از آنچه قبلاً انجام شده، می‌باشد (۲). مولوی (۱۳۸۷) انگیزه را عالی‌ترین شاهراه یادگیری عنوان می‌کند، بدین معنی که اگر یادگیرنده دارای انگیزه پیشرفت بالایی باشد، به درس به خوبی توجه می‌کند، تکالیف درسی را جدی می‌گیرد و علاوه بر آن سعی می‌کند اطلاعاتش بیش از آنچه در کلاس درس به او می‌آموزند، باشد. همچنین یادگیرندگانی که انگیزه بالاتری دارند، فعالیت‌های بیشتری را می‌پذیرند، تکالیف درسی بیشتری را انجام می‌دهند و در نتیجه موفقیت بیشتری را کسب می‌کنند (۳). سلیمانی فر و همکاران (۱۳۹۱) در پژوهش خود دریافتند که بین خودکارآمدی و انگیزه پیشرفت و سازگاری تحصیلی رابطه معنادار وجود دارد (۴). فقدان انگیزش باعث بدبینی، اضطراب و افسردگی و از طرفی منجر به افت عملکرد تحصیلی (۵) و از طرفی باعث فرسودگی

روش کار

در این مطالعه توصیفی - همبستگی که در سال ۱۳۹۵ و در طی ماه‌های فروردین و اردیبهشت اجرا گردید، کلیه دانشجویان دانشجویان پرستاری در مقطع کارشناسی و در حال تحصیل در ترم های سوم تا هشتم به تعداد ۱۸۰ نفر و به روش سرشماری وارد مطالعه شدند. معیار ورود به پژوهش، دانشجویی در حال تحصیل در ترم سوم به بالا در مقطع کارشناسی رشته پرستاری تعیین گردید. علت این انتخاب قرارگرفتن دانشجویان در شرایط آموزش دانشگاهی خصوصاً در محیط‌های بالینی بود. معیار خروج نیز عدم رضایت و تکمیل ناقص پرسشنامه توسط دانشجویان تعیین گردید. محیط پژوهش شامل دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی قزوین و بیمارستان‌های آموزشی وابسته به آن با توجه به واحدهای کارورزی دانشجویان انتخاب گردید. پس از اخذ مجوزهای لازم و کد اخلاق به شماره IR.QUMS.REC.1394.825 از کمیته اخلاق معاونت پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی قزوین و همچنین دادن اطمینان در خصوص محرمانه ماندن اطلاعات به شرکت کنندگان و نیز اخذ رضایت آگاهانه و شفاهی از آنان، از میان پرسشنامه‌های توزیع شده در نهایت ۱۸۰ پرسشنامه به صورت صحیح و کامل تکمیل گردید. برای جمع آوری داده‌ها از فرم مشخصات فردی، پرسشنامه انگیزه پیشرفت هرمنس (Hermanse Achievement Motivation) و پرسشنامه فرسودگی تحصیلی ماسلاخ (Maslach Academic Burnout) استفاده گردید. فرم مشخصات فردی شامل اطلاعات: سن، جنس، ترم تحصیلی، معدل کل، نوع محل سکونت، وضعیت تأهل و میزان علاقه مندی به رشته پرستاری بود. در پرسشنامه انگیزه پیشرفت هرمنس ده ویژگی که افراد دارای نیاز به پیشرفت بالا را از افراد با نیاز به پیشرفت پایین متمایز می‌کند، استفاده شده است. سوالات پرسشنامه به صورت ۲۹ جمله ناقص بیان شده که به دنبال هر جمله ناتمام چهار گزینه داده شده است، این گزینه‌ها برحسب اینکه شدت انگیزه پیشرفت از زیاد به کم یا از کم به زیاد باشد به آنها نمره تعلق می‌گیرد، نمره دهی از ۱ تا ۴ می‌باشد که به گزینه‌های انگیزه پیشرفت بالا عدد ۴ و گزینه‌های انگیزه پیشرفت پایین عدد ۱ تعلق می‌گیرد. نمره گذاری پرسشنامه دارای دامنه از ۲۹ تا ۱۱۶ می‌باشد. نمره کل که از مجموع سوالات به دست می‌آید اگر بالاتر از میانگین باشد، نشانگر انگیزه پیشرفت بالا و نمرات پایین‌تر از میانگین بیانگر انگیزه پیشرفت پایین در فرد می‌باشد. پرسشنامه انگیزه پیشرفت هرمنس در مطالعات مختلف مورد استفاده و با میزان روایی مناسب مورد تأیید قرار گرفته است (CVR = ۰/۸۶) (۱۸)، در این مطالعه نیز روایی ابزار به شکل روایی محتوا و توسط ۱۰ نفر از اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی قزوین انجام گردید. جهت پایایی و تعیین همسانی درونی ابزار از ضریب آلفای کرونباخ که میزان ۰/۸۳ محاسبه گردید. پرسشنامه ماسلاخ سه حیطه فرسودگی تحصیلی یعنی خستگی تحصیلی، بی‌علاقگی (بدبینی) تحصیلی و ناکارآمدی تحصیلی را می‌سنجد. پرسشنامه مذکور ۱۵ عبارت دارد که با روش درجه بندی لیکرت ۷ درجه‌ای از هرگز تا همیشه و به ترتیب نمره صفر تا ۶ توسط آزمودنی‌ها درجه بندی شده است (۲۰). خستگی عاطفی ۵ عبارت (مطالب درسی خسته کننده هستند)، بی‌علاقگی تحصیلی ۴ عبارت (احساس می‌کنم نسبت به مطالب درسی علاقه‌ای ندارم) و ناکارآمدی تحصیلی ۶ عبارت (احساس می‌کنم نمی‌توانم از عهده مشکلات درسی بریبایم) دارد. در نهایت نمره کل فرد در دامنه صفر تا ۹۰ متغیر می‌باشد. نمرات بالاتر نشان دهنده

تحصیلی به عنوان یکی از علل مهم افت عملکرد تحصیلی دانشجویان به شمار می‌رود (۶). فرسودگی تحصیلی به معنی احساس خستگی نسبت به تکالیف و مطالعه و نگرش نامناسب به مطالب درسی است که با علائم عدم مشارکت در فعالیت‌های دانشگاهی و درسی و در آخر احساس ناتوانی در یادگیری مطالب درسی تجربه می‌شود (۲-۵). فرسودگی تحصیلی در دانشجویان علوم پزشکی دارای اهمیت بیشتری می‌باشد چرا که ذاتاً ماهیت آموزش علوم پزشکی برای دانشجویان رشته‌های علوم پزشکی به علت استرس‌های مختلف در دوران تحصیل با چالش بیشتری همراه است. دانشجویان پرستاری نیز از این قاعده مستثنی نبوده و برخی از آنان در طی دوران تحصیل خود فرسودگی را تجربه می‌کنند. فرسودگی تحصیلی در دانشجویان پرستاری به عنوان پرستاران آینده از اهمیت متفاوتی برخوردار است به طوری که بسیاری از پرستارانی تازه فارغ التحصیل شده، به علت اینکه در دوران تحصیل خود استرس‌های مختلف و فرسودگی را تجربه نموده‌اند، در دوران کار خود در محیط‌های بالینی نیز فرسودگی و ناراضی‌تبی شغلی را تجربه می‌کنند که در نهایت کاهش کیفیت خدمات پرستاری، ترک حرفه پرستاری و در نهایت کمبود پرستار را به دنبال خواهد داشت (۶-۱). عوامل شناخته شده در ایجاد فرسودگی تحصیلی شامل: دوره‌های تمام وقت، وارد شدن به محیط بالینی و مواجه شدن با بیماران، انجام پروسیجرهای مختلف می‌باشند که گاهی سبب ناراحتی، ترس و تنش می‌شود. برخی مطالعات عوامل شخصیتی را در تجربه کردن و یا مقاومت در برابر فرسودگی مطرح می‌کنند. Dsilva و همکاران (۲۰۱۴) در مطالعه خود بیان می‌کنند که دانشجویان دارای شخصیت محکم و مصمم، کمتر فرسودگی تحصیلی را تجربه می‌کنند (۱۲-۱۴). Backovic و همکاران (۲۰۱۲) نیز بیان می‌کنند که دانشجویان دختر در حال تحصیل در رشته‌های علوم پزشکی، استرس‌های بیشتری را در مقایسه با دانشجویان پسر در طی دوران تحصیل تجربه می‌کنند، اما در خصوص فرسودگی تحصیلی، دختران و پسران به مقادیر یکسانی فرسودگی را تجربه می‌کنند (۱۵). در مطالعات انجام گرفته بر فرسودگی دانشجویان پرستاری، Rudman (۲۰۱۲) در مطالعه‌ای روی ۱۷۰۲ دانشجوی پرستاری در سوئد نشان داد که در پیگیری یک سال پس از فراغت از تحصیل، دانشجویانی که در طی تحصیل دچار فرسودگی می‌شوند، کمتر به وظایف شغلی مسلط بوده، از نتایج پژوهش‌های انجام شده در حیطه شغلی کمتر استفاده می‌کردند و تمایل به ترک خدمت بالاتری داشتند (۱۶). در مطالعه Tomaschewski و همکاران (۲۰۱۴)، دانشجویان پرستاری بیشترین امتیاز را در حیطه فرسودگی عاطفی داشتند، به ویژه در پایان روزهای کارآموزی و زمانی که بایستی برای سایر کلاس‌ها آماده می‌شدند (۱۷). Dsilva و همکاران (۲۰۱۴) نیز سطوح بالای فرسودگی تحصیلی را در دانشجویان پرستاری به ویژه در ابعاد فرسودگی عاطفی بیان کردند (۱۳). انگیزه پیشرفت و فرسودگی تحصیلی دانشجویان پرستاری از موضوعات مهم و قابل توجه در آموزش پرستاری به شمار می‌روند و توجه به عوامل مهم و تاثیرگذار بر این موضوع در دانشجویان ضروری به نظر می‌رسد. همچنین طی بررسی‌های به عمل آمده توسط پژوهشگر در منابع در دسترس به نظر می‌رسد در حیطه علوم پزشکی پژوهشی در زمینه ارتباط انگیزه پیشرفت و فرسودگی تحصیلی دانشجویان انجام نشده است، بنابراین مطالعه حاضر با هدف تعیین ارتباط انگیزه پیشرفت با فرسودگی تحصیلی در دانشجویان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی قزوین در سال ۱۳۹۵ طراحی و اجرا گردید.

میانگین و انحراف معیار معدل دانشجویان $1/01 \pm 16/05$ بود. ۵۶/۵ درصد دانشجویان دارای علاقه متوسط نسبت به رشته پرستاری بودند. **جدول ۱** اطلاعات جمعیت شناختی دانشجویان را نمایش می‌دهد. دو متغیر اصلی پژوهش شامل انگیزه پیشرفت و فرسودگی تحصیلی دارای ارتباط معکوس و معناداری بودند ($P < 0/001$, $r = -0/54$). همچنین توزیع فراوانی آزمودنی‌ها بر حسب سطوح فرسودگی تحصیلی نشان دهنده این بود که ۱۲۳ نفر از افراد مورد پژوهش (۶۸/۳ درصد) دارای فرسودگی تحصیلی در حد متوسط بودند. تنها ۶/۱ درصد از آزمودنی‌ها دارای فرسودگی تحصیلی در حد زیاد بودند (**جدول ۲**). توزیع فراوانی آزمودنی‌ها بر حسب سطوح انگیزه پیشرفت نشان دهنده این بود که ۵۲/۸ درصد (۹۵ نفر) افراد مورد پژوهش دارای انگیزه پیشرفت در سطح بالا بودند (**جدول ۲**). از میان متغیرهای جمعیت شناختی، معدل دانشجویان دارای همبستگی معکوس و معناداری با میزان فرسودگی تحصیلی آنان بود ($P < 0/001$, $r = -0/3$). همچنین همبستگی معناداری بین معدل و انگیزه پیشرفت یافت شد ($P < 0/001$, $r = -0/47$). محل سکونت دانشجویان نیز دارای ارتباط معناداری با نمره فرسودگی تحصیلی بود، بطوریکه دانشجویان ساکن در خوابگاه میزان بیشتری از فرسودگی را گزارش نمودند ($P < 0/001$). همچنین بین میزان علاقه مندی به حرفه پرستاری و انگیزه پیشرفت رابطه آماری معنادار یافت شد ($P < 0/05$) بطوریکه دانشجویانی که علاقه بیشتری به این حرفه داشتند، انگیزه پیشرفت بالاتری از خود نشان دادند.

سطوح بالاتر فرسودگی تحصیلی می‌باشد. این پرسشنامه در مطالعه شریفی فرد و همکاران مورد بررسی قرار گرفته و مورد تأیید می‌باشد ($0/79 = CVR$) (۹). در مطالعه حاضر نیز روایی ابزار به شکل روایی محتوا و توسط ۱۰ نفر از اعضاء هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی قزوین انجام گردید. جهت پایایی و تعیین همسانی درونی ابزار از ضریب آلفای کرونباخ استفاده گردید که میزان آن ۰/۸۷ بدست آمد. در نهایت پس از ارائه اطلاعات لازم در مورد نحوه تکمیل پرسشنامه، پرسشنامه‌ها بین دانشجویان توزیع گردید و سپس توسط پژوهشگر جمع اوری شد. داده‌ها به وسیله نرم افزار SPSS نسخه ۱۶ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. جهت بررسی نرمال بودن داده‌ها از آزمون شاپیروویلیک (Shapiro-Wilk) و از آزمون‌های آمار توصیفی شامل درصد، میانگین و انحراف معیار و آزمون‌های آماری تی مستقل (independent-sample-t-test) جهت آنالیز متغیرهای جنس، وضعیت تأهل و علاقه به رشته پرستاری و ضریب همبستگی پیرسون (*Pearson Correlation Coefficient*) جهت مقایسه بین متغیرهای اصلی پژوهش شامل انگیزه پیشرفت و فرسودگی تحصیلی استفاده گردید. سطح معناداری ($P < 0/05$) تعیین گردید.

یافته‌ها

در این پژوهش میانگین و انحراف معیار سن دانشجویان $22/42 \pm 3/21$ بود. ۵۹/۳ درصد آن‌ها مؤنث، ۲۳ درصد در حال تحصیل در ترم سوم بودند. ۳۳ درصد دانشجویان سابقه کار دانشجویی پرستاری را داشتند.

جدول ۱: فراوانی متغیرهای جمعیت شناختی در دانشجویان پرستاری

متغیر	تعداد (درصد)
جنس	
مؤنث	۱۰۶ (۴۰/۷)
مذکر	۷۴ (۵۹/۳)
وضعیت تأهل	
مجرد	۱۴۹ (۸۳)
متأهل	۳۱ (۱۷)
محل سکونت	
منزل شخصی	۱۱۲ (۶۲/۵)
خوابگاه	۶۸ (۳۷/۵)
سابقه کار دانشجویی پرستاری	
بلی	۵۸ (۳۳)
خیر	۱۲۲ (۶۷)
ترم تحصیلی	
سوم	۴۱ (۲۳)
چهارم	۲۷ (۱۴/۸)
پنجم	۳۲ (۱۷/۶)
ششم	۳۱ (۱۷/۵)
هفتم	۲۴ (۱۳/۲)
هشتم	۲۵ (۱۳/۸)
علاقه به حرفه پرستاری	
کم	۲۱ (۱۱/۵)
متوسط	۱۰۱ (۵۶/۵)
زیاد	۵۷ (۳۲)
جمع کل	۱۸۰ (۱۰۰)

جدول ۲: فراوانی مطلق و نسبی و میانگین نمره فرسودگی تحصیلی در دانشجویان پرستاری

سطح	تعداد	درصد	Mean SD ±
فرسودگی تحصیلی			۴۲/۱۴ ± ۲۷/۳۹
کم	۴۶	۲۵/۶	
متوسط	۱۲۳	۶۸/۳	
انگیزه پیشرفت			۶۸/۸ ± ۵۴/۸۳
زیاد	۱۱	۶/۱	
پایین	۸۵	۴۷/۲	
بالا	۹۵	۵۲/۸	

بحث

تحصیلی دانشجویان تأثیر منفی گذاشته و زمینه ساز کاهش عملکرد و افت معدل در آنان خواهد شد (۷، ۹، ۲۸، ۲۹، ۳۱).

همچنین یافته پژوهش حاضر نشان می‌دهد میزان علاقمندی به حرفه پرستاری ارتباط مثبت و معناداری با انگیزه پیشرفت دارد، بنابراین ورود دانشجویان علاقمند به این حرفه می‌تواند در تقویت انگیزه پیشرفت تأثیر بسزایی داشته باشد. همچنین یافته پژوهش حاضر نشان می‌دهد میزان علاقمندی به حرفه پرستاری ارتباط معناداری با فرسودگی تحصیلی دارد. بنابراین تلاش در جهت تقویت این متغیر می‌تواند در کاهش فرسودگی تحصیلی دانشجویان مؤثر باشد. در خصوص متغیر جنس، میانگین نمره انگیزه پیشرفت اندکی در گروه مؤنث بیشتر از گروه مذکر بوده ولی این اختلاف به لحاظ آماری ارتباط معناداری ندارد. این یافته با مطالعه نوحی و همکاران همسو می‌باشد (۱۸). همچنین این یافته با مطالعه فیضی پور و همکاران (۱۳۹۱)، سلیمانی فر و همکاران (۱۳۹۱) مغایر می‌باشد. در این مطالعات نمره انگیزه پیشرفت دختران به طور معناداری بالاتر از پسران می‌باشد (۴، ۲۷). همچنین میانگین نمره فرسودگی تحصیلی اندکی در گروه مذکر بیشتر از گروه مؤنث بود ولی این اختلاف به لحاظ آماری ارتباط معناداری نداشت، این یافته با نتایج مطالعات هم راستا می‌باشد (۹، ۲۲، ۳۳). همچنین این یافته با نتایج مطالعه میکاییلی و همکاران (۱۳۹۱) ناهمسو می‌باشد، که این می‌تواند به علت تفاوت در محیط پژوهش و جامعه آماری باشد (۲۹). دلیل عدم ارتباط می‌تواند ناشی از یکسان بودن امکانات، شرایط دانشگاه و جو حاکم بر آن باشد. مطالعه حاضر عدم ارتباط میان انگیزه پیشرفت با محل سکونت را نشان می‌دهد. این یافته با مطالعه نوحی و همکاران همسو می‌باشد (۱۸). همچنین مطالعه حاضر نشان داد میانگین نمره فرسودگی تحصیلی در منزل شخصی بالاتر از خوابگاه بوده است ولی این اختلاف به لحاظ آماری معنادار نبود. در همین راستا مطالعه نوحی و همکاران نیز عدم ارتباط میان وضعیت مسکن و انگیزه پیشرفت را بیان می‌کند (۱۸). به نظر می‌رسد دانشجویان ساکن خوابگاه احتمالاً به دلایلی چون ایجاد تغییرات خلق و خوی به دلیل دوری از خانواده به مدت طولانی و تأثیر پذیر شخصیت آن‌ها از هم اتاقی‌ها دچار مشکلات روحی گردیده که این موضوع امتیاز فرسودگی تحصیلی آن‌ها را تحت تأثیر قرار می‌دهد (۳۴). از محدودیت‌های این مطالعه تکمیل ابزار پژوهش به صورت خودگزارش دهی می‌باشد که ممکن است بر پاسخ‌های دانشجویان مؤثر بوده باشد. همچنین در این مطالعه تنها دانشجویان کارشناسی پرستاری دانشگاه علوم پزشکی قزوین مورد بررسی قرار گرفتند، لذا جهت تعمیم پذیری

پژوهش حاضر با هدف تعیین ارتباط انگیزه پیشرفت با فرسودگی تحصیلی در دانشجویان پرستاری انجام گرفت. یافته‌های پژوهش نشان داد که ارتباط منفی و معناداری بین انگیزه پیشرفت و فرسودگی تحصیلی در دانشجویان پرستاری وجود دارد. بطوریکه هر چه نمره انگیزه پیشرفت در دانشجویان بالاتر رود، فرسودگی تحصیلی کمتر می‌شود. با توجه به نتایج مطالعه می‌توان بیان کرد که توجه به انگیزه پیشرفت دانشجویان می‌تواند بر پیشرفت تحصیلی آنان اثرات مطلوبی داشته باشد (۲۱). نتایج همچنین نشان داد که اکثریت دانشجویان پرستاری نمره بالاتر از میانگین داشتند که این یافته بیان می‌کند که دانشجویان پرستاری دارای سطح بالایی از انگیزه پیشرفت بودند. در همین راستا مطالعات جان نثار حسینی (۱۳۹۱)، Camaria (۲۰۱۰)، نوحی (۱۳۹۱) و محمدی (۱۳۹۴) نیز انگیزه پیشرفت دانشجویان را در سطح بالا گزارش نمودند، که با مطالعه حاضر همسو می‌باشد (۲۲-۲۵). در مطالعه رضاخانی (۱۳۸۶) نیز سطح انگیزه پیشرفت بسیار پایین‌تر از متوسط گزارش شده است، که بر خلاف نتایج این مطالعه می‌باشد (۲۶). بنابراین، با توجه به عوامل مختلفی که بر انگیزه پیشرفت دانشجویان تأثیرگذار است، به نظر می‌رسد که سطوح انگیزه پیشرفت در دانشجویان مختلف که در رشته‌های متفاوتی اشتغال به تحصیل دارند، متفاوت باشد (۲۷). یافته دیگر مطالعه نشان می‌دهد که میانگین نمره فرسودگی تحصیلی در سطح متوسط می‌باشد. در این راستا، مطالعه شریفی فرد و همکاران (۱۳۹۳) نشان داد که نمره فرسودگی تحصیلی دانشجویان پرستاری و پیراپزشکی در سطح متوسط است که با یافته مطالعه حاضر همخوانی دارد (۹). یافته‌های پژوهش حاضر ارتباط مثبت و معناداری بین معدل و انگیزه پیشرفت را نشان می‌دهد. این یافته با مطالعه جان نثار حسینی و همکاران (۱۳۹۲) همسو می‌باشد (۲۳). همچنین این یافته با مطالعه محمدی و همکاران (۱۳۹۴) همخوانی دارد (۲۵). با توجه به اینکه معدل بیانگر عملکرد تحصیلی دانشجویان می‌باشد می‌توان تبیین کرد که عملکرد تحصیلی دانشجویان از انگیزه پیشرفت آنان تأثیر می‌پذیرد همانطور که عظیمی و همکاران (۱۳۹۳) در پژوهش خود این یافته را تأیید کردند (۲۸). یافته‌های پژوهش حاضر نشان داد که بین فرسودگی تحصیلی و معدل ارتباط منفی و معناداری وجود دارد. این یافته با نتایج مطالعات شریفی فرد و همکاران (۱۳۹۳)، میکاییلی و همکاران (۱۳۹۱) و اسلامی (۱۳۸۹) همسو می‌باشد (۹، ۲۹، ۳۰). دانشجویانی که دچار فرسودگی می‌شوند نسبت به مطالب درسی دچار بی‌علاقگی شده و نگرش منفی نسبت به تحصیل دارند. بنابراین فرسودگی تحصیلی بر عملکرد

می تواند تأثیر بسزایی در بهبود کیفیت آموزش و ایجاد محیط کار پرثمر داشته باشد.

سیاسگزاری

این مقاله حاصل طرح تحقیقاتی به شماره ۲۸/۶/۱۸۴۳۴ د مورخ خرداد ۱۳۹۵، مصوب معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی قزوین می باشد، لذا پژوهشگران بدین وسیله مراتب قدردانی خود از مسئولین محترم پژوهش و به ویژه دانشجویان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی قزوین که نهایت همکاری را با تیم پژوهش داشتند اعلام می دارند.

تضاد منافع

نویسندگان مقاله اعلام می کنند که در نگارش این مقاله هیچ گونه تضاد منافی وجود ندارد.

References

1. Seif E. [Modern educational psychology: Psychology of learning]. Tehran 2010.
2. Kalantari F. [The relationship between personal and social adjustment and motivation parental discipline strict patterns of female students, high school]. J New Findings Psychol. 2006;1(1):54-60.
3. Molavi P, Rostami K, Fadaeinaeini E, Rasulzadeh B. [Survey Factors affecting to reduce motivation of Ardabil university of medical science]. J Med Council Islamic Republic of Iran. 2008;25(1):53-8.
4. Soleymanifar A. [The relationship between self-efficacy and achievement motivation and academic adjustment undergraduate freshmen Student of Chamran University of Ahvaz]. J Educ Psychol. 2012;10(17):83-104.
5. Asgari J. [The study of influencing the lack of motivation from the perspective of university students]. J Thought Behav. 2007;43(11):455-623.
6. Kutsal D, Bilge F. A study on the burnout levels of high school students. Egitim Bilim. 2012;37(164):283.
7. David AP. Examining the relationship of personality and burnout in college students: The role of academic motivation. Educ Meas Eval Rev. 2010;1:90-104.
8. Mazerolle SM, Monsma E, Dixon C, Mensch J. An assessment of burnout in graduate assistant certified athletic trainers. J Athl Train. 2012;47(3):320-8. DOI: [10.4085/1062-6050-47.3.02](https://doi.org/10.4085/1062-6050-47.3.02) PMID: [22892414](https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/22892414/)
9. Shariffard F, Nourozi K, Hosseini M, Asayesh H, Nourozi M. [Related factors with academic burnout in nursing and paramedics students of Qom University of Medical Sciences in 2014]. J Nurs Educ. 2014;3(3):59-68.
10. Heidari S, Maktabi G. [The comparison of cultural intelligence, Angeles loneliness, academic burnout and mental health in master of art Ahvaz female native and non-native students]. Woman Cult. 2011;3(9):45-57.

بیشتر یافته پیشنهاد می گردد تا مطالعات بیشتری در خصوص انگیزه پیشرفت و فرسودگی تحصیلی در دانشجویان پرستاری اجراء شود.

نتیجه گیری

یافته های این پژوهش در ارتباط با هدف کلی نشان دهنده ارتباط منفی و معناداری میان انگیزه پیشرفت و فرسودگی تحصیلی بوده است. همچنین معدل و علاقه به حرفه پرستاری از عواملی بودند که با میزان انگیزه پیشرفت و فرسودگی تحصیلی در ارتباط بودند. با توجه به اهمیت رشته پرستاری که بخش بزرگی از تیم سلامت را پوشش می دهد و نقش تاثیرگذار انگیزه پیشرفت و فرسودگی تحصیلی در تعلیم و تربیت دانشجویان می توان با اتخاذ تدابیری مناسب، عرصه را به نحو مطلوبی برای رشد و بالندگی دانشجویان مهیا نمود. همچنین بهره گیری از دانشجویان علاقمند به این حرفه

11. Naami A. [The relationship between the quality of students' learning experiences Burnout Masters martyr Chamran University of Ahvaz]. Psychol Stud. 2009;3(5):117-34.
12. Asghari A, Saadati S, Ghodsi A, AzizFard F. Review the academic burnout and Its Relationship with Self-Esteem in Students of Medical Sciences University at Neyshabour. Schol J Appl Med Sci. 2015;3(9C):3329-34.
13. da Silva RM, Goulart CT, Lopes LFD, Serrano PM, Costa ALS, de Azevedo Guido L. Hardy personality and burnout syndrome among nursing students in three Brazilian universities-an analytic study. BMC Nurs. 2014;13(1):9. DOI: [10.1186/1472-6955-13-9](https://doi.org/10.1186/1472-6955-13-9) PMID: [24678676](https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/24678676/)
14. Alarcon G, Eschleman KJ, Bowling NA. Relationships between personality variables and burnout: A meta-analysis. Work Stress. 2009;23(3):244-63. DOI: [10.1080/02678370903282600](https://doi.org/10.1080/02678370903282600)
15. Backovic DV, Zivojinovic JI, Maksimovic J, Maksimovic M. Gender differences in academic stress and burnout among medical students in final years of education. Psychiatr Danub. 2012;24(2):175-81. PMID: [22706416](https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/22706416/)
16. Rudman A, Gustavsson JP. Burnout during nursing education predicts lower occupational preparedness and future clinical performance: a longitudinal study. Int J Nurs Stud. 2012;49(8):988-1001. DOI: [10.1016/j.ijnurstu.2012.03.010](https://doi.org/10.1016/j.ijnurstu.2012.03.010) PMID: [22542085](https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/22542085/)
17. Tomaschewski-Barlem JG, Lunardi VL, Lunardi GL, Barlem EL, da Silveira RS, Vidal DA. Burnout syndrome among undergraduate nursing students at a public university. Rev Lat Am Enfermagem. 2014;22(6):934-41. DOI: [10.1590/0104-1169.3254.2498](https://doi.org/10.1590/0104-1169.3254.2498) PMID: [25591087](https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/25591087/)
18. Nouhi S, Hoseini M, Rokhsarizadeh H, Saburi A, Alishiri G. [Progress Motivation among Baqiyatallah

- University of Medical Sciences Students and Its Relationship with Academic Achievement]. *J Mil Med*. 2012;14(3):200-4.
19. Abbasianfard M, Bahrami H, Ahghar G. [Relationship Between Self – efficacy with Achievement motivation in Pre-university girl students]. *J Appl Psychol*. 2010;4(1):95-109.
 20. Rostami Z, Abedi M, Schuffli V. [Standardization of Maslach burnout inventory among female students at University of Isfahan]. *New Educ Approach*. 2011;6(1):21-38.
 21. Tamannaifar M, Gandomi Z. [Correlation between achievement motivation and academic achievement in university students]. *Educ Strateg Med Sci*. 2011;4(1):15-9.
 22. Noohi S, Hosseini SM, Rokhsarizadeh H, Saboori A, Alishiri G. [Check motivation and its relationship with academic achievement in students of medicine, nursing and other health care of Baghiat Allah Medical University]. *J Mil Med*. 2011;14(3):200-4.
 23. Jannesarhosseini L, Farmanbar R, Poor Sheykhan M, Kazemnezhadleyli A. [The relationship between the nursing student motivation and academic achievement based on his theory of determination]. *J Res Nurs Midwifery*. 2013;11(1):68-74.
 24. Bakar KA, Tarmizi RA, Mahyuddin R, Elias H, Luan WS, Ayub AFM. Relationships between university students' achievement motivation, attitude and academic performance in Malaysia. *Procedia - Soc Behav Sci*. 2010;2(2):4906-10. DOI: [10.1016/j.sbspro.2010.03.793](https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2010.03.793)
 25. Mohamadi E, Banaderakhshan H, Borhani F, Hoseinabadi-Farahani M. [Factors affecting achievement motivation in nursing students: A cross-sectional study]. *J nurs educ*. 2015;4(2):60-67.
 26. Rezakhani S. [Evaluation of Intrinsic and Extrinsic Motivation Academic Achievement of Students in Islamic Azad University of Roodehen]. *J Mod Thoughts Educ*. 2007;2(2):85-106.
 27. Feizi Pour H, Farjah G, Qaderneghad M. [The Study of Relationship Between Memory and Achievement Motivation with Gender and Academic Achievement of Students of Urmia Medical Sciences University]. *J Urmia Nurs Midwifery Fac*. 2012;10(2):246-54.
 28. Azimi M, Piri M, Zavvar T. [The relationship between academic burnout and achievement motivation with academic performance of senior high school students]. *J Instruct Eval*. 2014;7(27):87-102.
 29. Michaeli N, Afrooz G, Gholizadeh L. [Relationship between self-concept and academic burnout, and academic performance of female students]. *J Sch Psychol*. 2012;1(4):90-103.
 30. Eslami M. [The Relationship between spiritual intelligence and psycho-physical health with academic burnout in B.S. students at Tabatabaei university]. Tehran: Tabatabaei university; 2010.
 31. Zahed Babolan A, Pournabram R, Rahmani Javanmard S. [The Relationship of Perfectionism, Goal Achievement Orientation and Academic Performance to Academic Burnout]. *Q J New Approach Educ Adm*. 2014;5(2):109-23.
 32. Marzooghi R, Heidari M, Heidari E. [The impact of educational justice on students' academic burnout in the University of Social Welfare and Rehabilitation Science, Tehran, Iran]. *Strides Dev Med Educ*. 2013;10(3):328-34.
 33. Shams T, El-Masry R, Ghreiz S, Helal R, Audeh A. Perceived stress and burnout among medical students during the clinical period of their education. *Ibnosina J Med Biomed Sci*. 2013;5(4):179. DOI: [10.4103/1947-489x.210543](https://doi.org/10.4103/1947-489x.210543)
 34. Lee SJ, Choi YJ, Chae H. The effects of personality traits on academic burnout in Korean medical students. *Integr Med Res*. 2017;6(2):207-13. DOI: [10.1016/j.imr.2017.03.005](https://doi.org/10.1016/j.imr.2017.03.005) PMID: [28664143](https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/28664143/)

The Relationship between Achievement Motivation and Academic Burnout in Nursing Students: A Descriptive-Correlational Study

Mohammad Javad Hosseinabadi-Farahani^{1,*}, Leila Kasirlou², Farhad Inanlou²

¹ PhD Student, Department of Nursing, University of Social Welfare and Rehabilitation Sciences, Tehran, Iran

² BSc Student, Students Research Committee, School of Nursing and Midwifery, Qazvin University of Medical Sciences, Qazvin, Iran

* **Corresponding author:** Mohammad Javad Hosseinabadi-Farahani, PhD Student, Department of Nursing, University of Social Welfare and Rehabilitation Sciences, Tehran, Iran. E-mail: J.Hoseinabadi@gmail.com

Received: 03 Jul 2017

Accepted: 05 Dec 2017

Abstract

Introduction: Achievement motivation has an important role in adaptation of students at university. One of the circumstances that is experienced by students is academic burnout. This study aimed at determining the relationship between achievement motivation and academic burnout, during year 2016.

Methods: This descriptive-correlational study was conducted on 180 undergraduate nursing students selected through the census method. Data were collected using a personal demographic information form, Hermans Achievement Motivation Questionnaire and the Maslach Burnout Inventory-Student Survey (MBI-SS). Data were analyzed using descriptive and analytical statistics using the SPSS-16 software. The level of statistical significance was set at $P < 0.05$.

Results: Achievement motivation and academic burnout had a negative correlation ($r = -0.54$, $P < 0.001$). Score of academic average was related to achievement motivation ($r = 0.047$, $P < 0.05$) and had a negative correlational with academic burnout ($r = -0.3$, $P < 0.05$). Students interested in nursing had a high level of achievement motivation ($P < 0.05$).

Conclusions: Entry of nursing enthusiasts and appropriate educational planning reduces the amount of academic burnout and promotes the level of achievement motivation.

Keywords: Achievement Motivation, Academic Burnout, Nursing Students, Nursing Education